

**Religionen und Kulturen der Antike
Band 6**

Studienausgabe

FRANZ JOSEPH DÖLGER

ICHTHYS

5. BAND V/2

**DIE FISCH-DENKMÄLER
IN DER FRÜHCHRISTLICHEN PLASTIK
MALEREI UND KLEINKUNST**

TEXTBAND

Peter W. Metzler Verlag

*Tavallisista päivistä
elämän tärkeimpiin
hetkiin.*

Sisällys

- ESIPUHE
- JOHDANTO
- LUKU 1 - Päivä jolloin jäin kotiin
- LUKU 2 - Herra Punku ja maailmanvalloitus
- LUKU 3 - Herra Vinku ja kaverien valtakunta
- LUKU 4 - Neiti Rääky ja suuri tulevaisuus
- LUKU 5 - Siivouspäivien filosofia
- LUKU 6 – Ruokapöydän sodat

ESIPUHE

On olemassa kirjoja suurista seikkailuista.

Kirjoja sodista.

Kirjoja tutkimusmatkoista.

Kirjoja ihmisistä, jotka muuttivat maailmaa.

Tämä ei ole sellainen kirja.

Tämä on kertomus tavallisesta perheestä, tavallisesta kodista ja tavallisista ajoista.

Niistä ajoista, jotka tuntuivat silloin aivan tavallisilta.

Ja jotka vasta myöhemmin osoittautuivat kaikkein tärkeimmiksi.

Kun jäin kotiin kolmen lapsen kanssa, en ajatellut aloittavani elämäni merkittävintä matkaa.

Ajattelin lähinnä selviytyväni seuraavasta päivästä.

Tai ainakin seuraavasta ruokailusta.

Tai seuraavasta nukkumaanmenosta.

Joskus tavoitteet olivat hyvin vaatimattomia.

Vuosien mittaan huomasin kuitenkin eläväni keskellä jotakin paljon suurempaa kuin osasin silloin ymmärtää.

Nämä sivut eivät kerro täydellisestä vanhemmuudesta.

Ne eivät kerro täydellisestä kodista.

Ne eivät kerro ihmisestä, joka tiesi mitä teki.

Päinvastoin.

Ne kertovat ihmisestä, joka oppi suurimman osan asioista yrityksen ja erehdyksen kautta.

Ja jonka parhaat opettajat olivat kolme pientä lasta.

Tämä kirja on kirjoitettu muistoksi.

Niille aamuille, jotka alkoivat liian aikaisin.

Niille päiville, jotka tuntuivat loputtomilta.

Niille illoille, jotka kuluivat liian nopeasti.

Ja ennen kaikkea niille ihmisille, joiden ansiosta jokainen päivä oli erilainen.

Jos joku löytää näiltä sivuilta oman lapsuutensa, omat lapsensa tai oman perheensä, olen onnistunut tarkoituksessani.

Sillä lopulta tämä kirja ei kerro vain meidän perheestämme.
Se kertoo siitä, mitä tapahtuu lähes jokaisessa kodissa.
Ihmiset kasvavat.
Rakastavat.
Riitelevät.
Sopivat.
Ja huomaavat liian myöhään eläneensä keskellä elämänsä
parhaita vuosia.

JOHDANTO

Päivä jolloin kotirintama alkoi

Ensimmäinen täysi viikko koti-isänä alkoi tavallisena maanantaiaamuna.

Ainakin kalenterin mukaan.

Todellisuudessa mikään ei tuntunut tavalliselta.

Vaimo lähti töihin.

Ovi sulkeutui.

Ja minä jäin kotiin kolmen lapsen kanssa.

Seisoin hetken keittiössä ja kuuntelin taloa.

Yhdestä huoneesta kuului leikin ääniä.

Toisesta jonkinlainen väittely.

Kolmannesta epämääräinen kolahdus, joka yleensä tarkoitti sitä, että jotakin oli juuri pudonnut lattialle.

Kotirintama oli virallisesti minun vastuullani.

Ensimmäinen ajatukseni oli yksinkertainen.

APUA.

Toinen ajatukseni oli vielä rehellisempi.

Kuinka vaikeaa tämä muka voi olla?

Myöhemmin ymmärsin, että kysymys oli esitetty samalla itsevarmuudella kuin ihminen, joka seisoo ensimmäistä kertaa vuoren juurella ja pohtii kävelyä huipulle.

Matkalta puuttui lähinnä realistinen käsitys siitä, mitä oli edessä.

Perheemme koostui kolmesta hyvin erilaisesta persoonasta.

Nuorin, herra Punku, oli tutkimusmatkailija.

Hän uskoi vakaasti, että maailma on luotu tutkittavaksi ja että kaikki kiellot ovat lähinnä ystävällisiä suosituksia.

Keskimmäinen, herra Vinku, eli kavereille, pyörille ja seikkailuille.

Hän saattoi viettää koko päivän ystäviensä kanssa ja ilmoittaa illalla vakavana, ettei ollut tehnyt mitään erityistä.

Vanhin, neiti Rääky, suunnitteli tulevaisuuttaan suuremmalla päättäväsyydellä kuin useimmat aikuiset.

Hänen suunnitelmiinsa kuuluivat ainakin hevoset, maatila ja huomattavasti paremmin järjestetty maailma.

Minä puolestani yritin pitää kokonaisuuden kasassa.

Joskus onnistuen.

Joskus vähemmän onnistuen.

Mutta aina yrittäen.

Aluksi kuvittelin, että koti-isyys olisi sarja tehtäviä.

Pyykinpesua.

Ruoanlaittoa.

Lastenhoitoa.

Siivousta.

Vähitellen ymmärsin jotain muuta.

Kyse ei ollut tehtävistä.

Kyse oli elämästä.

Juuri siitä elämästä, joka tapahtuu keittiön pöydän ääressä, pyöräretkillä, iltasatujen aikana ja tavallisina torstai-iltoina.

Elämästä, jota kukaan ei huomaa erityiseksi silloin, kun sitä eletään.

Tämä kirja kertoo niistä ajoista.

Kuukausista, jotka opettivat minulle enemmän rakkaudesta, kärsivällisyydestä, huumorista ja keskeneräisyydestä kuin mikään muu ajanjakso elämässäni.

ajasta, joiden aikana kolme lasta kasvoi.

Ja yksi isä heidän mukanaan.

Koska lopulta tämä ei ole kertomus koti-isäksi jäämisestä.

Tämä on kertomus siitä, kuinka tavalliset päivät muuttuivat elämäni arvokkaimmiksi muistoiksi.

Ja kuinka ymmärsin sen vasta paljon myöhemmin.

1 Päivä jolloin jäin kotiin

Ensimmäinen täysi viikko kotirintamamiehenä alkoi keväällä. Siihen asti olin kuvitellut ymmärtäväni, mitä lasten kanssa kotona oleminen tarkoittaa. Olinhan ollut isä jo vuosia. Olin vaihtanut vaippoja, rakentanut legoja, lukenut iltasatuja ja kuljettanut lapsia harrastuksiin.

Sitten vaimo lähti töihin.

Ja minä jäin kotiin.

Yksin.

Kolmen lapsen kanssa.

Ensimmäinen ajatukseni oli yksinkertainen.

APUA.

Jälkikäteen ajateltuna se oli varsin realistinen tilannearvio.

Kotirintama koostui kolmesta hyvin erilaisesta persoonasta.

Nuorin oli herra Punku.

Pieni tutkimusmatkailija.

Hänelle kaikki juotava oli tettä.

Kaikki muu oli yleensä kakkaa.

Paitsi makkara.

Makkara oli namnam.

Tämä oli hänen maailmankuvansa.

Yksinkertainen mutta johdonmukainen.

Punku suhtautui ympäröivään maailmaan samalla vakavuudella kuin suuret löytöretkeilijät uusiin mantereisiin.

Kaikki piti nähdä.

Kaikki piti avata.

Kaikki piti maistaa.

Ja erityisesti kaikki sellainen piti tutkia, mitä aikuiset olivat juuri kieltäneet tutkimasta.

Keskimmäinen oli herra Vinku.

Kuusivuotias poika, jonka elämä pyöri kavereiden ympärillä.

Jos kavereita oli lähellä, elämä oli hyvää.

Jos kavereita ei ollut juuri sillä hetkellä näkyvissä, elämä oli synkkää.

Tämä oli mielenkiintoinen filosofia ihmiseltä, joka vietti yleensä enemmän aikaa kavereidensa kanssa kuin omassa huoneessaan.

Vanhin oli neiti Rääky.

Lähes kahdeksanvuotias.

Neiti tiesi käytännössä kaiken.

Ainakin omasta mielestään.

Ja täytyy myöntää, ettei hän ollut aina väärässä.

Hänellä oli vahvoja näkemyksiä hevosista, elämästä, koulusta, ihmisistä ja tulevaisuudesta.

Erityisesti tulevaisuudesta.

Siihen kuuluivat ainakin oma hevonen, mahdollisesti maatila ja melko varmasti maailma, jossa kaikki toimivat hieman järkevämmiin kuin nykyään.

Ensimmäisen viikon aikana minulle valkeni nopeasti yksi asia.

Nuoruudessa katsotut elokuvat kotiin jäävistä miehistä ja kiireisistä kotirouvista olivat jättäneet todellisuudesta muutaman yksityiskohdan kertomatta.

Todellisuus sisälsi vähemmän romantiikkaa.

Ja huomattavasti enemmän pyykkiä.

Sekä puuroa.

Erittäin paljon puuroa.

2. Herra Punku ja maailmanvalloitus

Jos joku olisi pyytänyt minua kuvailemaan herra Punkua yhdellä sanalla, olisin sanonut:

Pysäyttämätön.

Poika ei kävellyt.

Hän eteni.

Kohteesta toiseen.

Projektista seuraavaan.

Yhdestä vaaratilanteesta seuraavaan.

Aamulla hän saattoi tutkia kukkapenkkiä.

Hetkeä myöhemmin autotallia.

Sitten traktoria.

Ja lopulta jotakin sellaista, minkä olemassaolon olin itse jo unohtanut.

Hänen tutkimusmatkojaan yhdisti yksi piirre.

Niihin ei koskaan sisältynyt riskianalyysiä.

Jos aidan yli pääsi kiipeämään, yli kiivettiin.

Jos laatikon sai auki, se avattiin.

Ja jos johonkin paikkaan ei saanut mennä, paikka muuttui välittömästi mielenkiintoiseksi.

Välillä katselin hänen touhujaan ja mietin, miten ihmiskunta ylipäätään oli selvinnyt hengissä sukupolvesta toiseen.

Sitten muistin katsovani juuri sitä mekanismia.

Uteliaisuutta.

Puhdasta, rajoittamatonta uteliaisuutta.

Yhtenä päivänä Punku päätti luopua tuttipullostasta.

Tai tarkemmin sanottuna me päätimme.

Punku oli vastaan.

Erittäin vastaan.

Seurasi useita tunteja kestänyt neuvottelukierros, jonka aikana käytiin läpi kaikki tunnetut vaikuttamiskeinot.

Vaadittiin.

Suututtiin.
Yritettiin neuvotella.
Vaadittiin uudelleen.
Ja lopulta nukahdettiin.
Voittajaa oli vaikea määrittää.
Mutta jollakin tavalla elämä meni eteenpäin.
Kuten se lasten kanssa yleensä tekee.
Yllättävän usein huomasin kuitenkin, että kaikkein
kiireisimpienkin päivien jälkeen Punku nukahti syliin.
Pieni käsi jäi paidankaulukseen kiinni.
Hengitys tasaantui.
Ja maailma hiljeni hetkeksi.
Silloin oli vaikea muistaa enää yhtään rikkinäistä
kukkaruukkua, sotkettua huonetta tai karkumatkaa.
Jäljellä oli vain pieni ihminen, joka luotti minuun täydellisesti.
Ja se oli paljon enemmän kuin olin koskaan ansainnut.

Franz Joseph Dölger, Religions-, Kultur- und Kirchenhistoriker (Spätantike), geb. 18.10.1879 Sulzbach a.M., gest. 17.10.1940 Schweinfurt; 1902 Priesterweihe. 1911 Prof. in Münster. 1926 in Breslau, 1929 in Bonn. Zunächst dogmengeschichtlich interessiert, wandte er sich nach Schwierigkeiten mit der kirchlichen Obrigkeit und nach einem Aufenthalt in Rom dem Studium der frühchristlichen Institutionen, Liturgie und Lebensgewohnheiten zu.

Mit seinem umfangreichen Werk begründete er die Forschungsrichtung „Antike und Christentum“.

Das Dölger-Institut wurde 1955 von Theodor Klauser gegründet, um die von F. J. Dölger initiierte Forschungsrichtung „Antike und Christentum“ fortzusetzen und die Herausgabe des „Reallexikon für Antike und Christentum“ (RAC), des „Jahrbuch für Antike und Christentum“ (JAC) sowie der Monographienreihe „Theophaneia“ institutionell zu sichern. Zunächst von einem Förderverein getragen, wurden die Forschungsvorhaben des Instituts als Langzeitprojekte 1976 von der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften in Düsseldorf übernommen und dieses der Universität Bonn angegliedert.

Prof. Dr. Ernst Dassmann

Franz Joseph Dölger-Institut zur Erforschung der Spätantike
Universität Bonn

Inhaltliche Zusammenfassung aus dem
LEXIKON FÜR THEOLOGIE UND KIRCHE
DRITTER BAND
1995
HERDER VERLAG
FREIBURG BASEL ROM WIEN

Das Werk ICHTHYS als Studienausgabe wendet sich an alle theologisch, historisch, archäologisch und religionswissenschaftlich Interessierten. Die Reihe „Religionen und Kulturen der Antike“ ermöglicht endlich nach langer Zeit wieder einen Zugang zu einem Standardwerk.

